

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ

**УМУМИЙ ЎРТА ТАЪЛИМ ТАШКИЛОТЛАРИ
ЎҚУВЧИЛАРИ ЎРТАСИДА ФАН
ОЛИМПИАДАЛАРИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ,
ЎТКАЗИШ ҲАМДА ХАЛҚАРО
ОЛИМПИАДАЛАР ИШТИРОКЧИЛАРИНИ
САРАЛАШ ВА ҒОЛИБЛАРНИ
РАҒБАТЛАНТИРИШ БЎЙИЧА
УСЛУБИЙ ҚЎЛЛАНМА**

Тошкент – 2024

Умумий ўрта таълим ташкилотлари ўқувчилари ўртасида фан олимпиадаларини ташкил этиш, ўтказиш ҳамда халқаро олимпиадалар иштирокчиларини саралаш ва ғолибларни рағбатлантириш бўйича услубий қўлланма. Т.: Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, 2024 й. – 24 б.

Умумий ўрта таълим ташкилотлари ўқувчилари ўртасида фан олимпиадаларини ташкил этиш, ўтказиш ҳамда халқаро олимпиадалар иштирокчиларини саралаш ва ғолибларни рағбатлантириш бўйича услубий қўлланмада умумий ўрта таълим ташкилотлари ўқувчилари ўртасида фан олимпиадаларини ташкил этиш, ўтказиш ҳамда халқаро олимпиадалар иштирокчиларини саралаш ва ғолибларни рағбатлантириш тартиби, бу соҳа билан боғлиқ амалга оширилган ислохотлар ҳамда ваколатли органларнинг вазифа ва функциялари содда тилда кўрсатиб ўтилган.

Ушбу услубий қўлланма **тавсиявий хусусиятга** эга.

МУНДАРИЖА

КИРИШ	4
УМУМИЙ ЎРТА ТАЪЛИМ ТАШКИЛОТЛАРИ ЎҚУВЧИЛАРИ ЎРТАСИДА ФАН ОЛИМПИАДАЛАРИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ, ЎТКАЗИШ ҲАМДА ХАЛҚАРО ОЛИМПИАДАЛАР ИШТИРОКЧИЛАРИНИ САРАЛАШ ВА ҒОЛИБЛАРНИ РАҒБАТЛАНТИРИШ БЎЙИЧА ҚОНУНЧИЛИК ҚУЖЖАТЛАРИ	5
АСОСИЙ ТУШУНЧАЛАР	6
УМУМИЙ ҚОИДАЛАР	7
УМУМИЙ ЎРТА ТАЪЛИМ ТАШКИЛОТЛАРИ, ЎҚУВЧИЛАРИ ЎРТАСИДА ФАН ОЛИМПИАДАЛАРИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ, ЎТКАЗИШ ҲАМДА ХАЛҚАРО ОЛИМПИАДАЛАР ИШТИРОКЧИЛАРИНИ САРАЛАШ ВА ҒОЛИБЛАРНИ РАҒБАТЛАНТИРИШ ТАРТИБИ	9
АСОСИЙ ОЛИМПИАДАЛАРНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТАРТИБИ	10
ИҚТИДОРЛИ ЎҚУВЧИЛАР ЗАХИРАСИ	13
АСОСИЙ ОЛИМПИАДАЛАРНИ ЎТКАЗИШ ТАРТИБИ	14
ҚЎШИМЧА РЕСПУБЛИКА ОЛИМПИАДАЛАРИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ .	17
ОНЛАЙН ОЛИМПИАДАНИ ТАШКИЛ ЭТИШ	18
НУФУЗЛИ ХАЛҚАРО ОЛИМПИАДАЛАРДА ИШТИРОК ЭТУВЧИ ТЕРМА ЖАМОАГА НОМЗОДЛАРНИ САРАЛАШ ТАРТИБИ	19
ОЛИМПИАДА ҒОЛИБЛАРИ ҲАМДА УЛАРНИНГ ЎҚИТУВЧИЛАРИНИ ТАҚДИРЛАШ ВА РАҒБАТЛАНТИРИШ	21
ИЛОВАЛАР	23

КИРИШ

“Янги Ўзбекистон – мактаб остонасидан бошланади.”

Ш.М. Мирзиёев

Мамлакатимизда сўнги йилларда юзлаб замонавий мактаблар барпо этилди. Президент мактаблари, ижод мактаблари ҳаётимизга кириб келди, ихтисослаштирилган мактаблар тармоғи кенгайтирилди. Янги дарсликлар ва ўқув қўлланмалари яратилди.

Хусусан, ўқитувчи ва мураббийларнинг меҳнат шaroитларини яхшилаш, малакасини оширишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Шунингдек, мактаб ўқувчиларининг билими ва кўникмаларини шакллантириш, уларни миллий ҳамда умуминсоний қадриятларга содиқлик руҳида тарбиялаш, ўқитувчи касби нуфузини ва педагогларнинг сифат таркибини ошириш, дарсликлар ва ўқув методик мажмуаларни замон талаблари асосида такомиллаштириш, мактаб таълими муассасаларининг халқаро стандартларга жавоб берадиган замонавий моделларини барпо этиш 2022 — 2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг Тараққиёт стратегиясини асосий мақсадларидан бири сифатида белгиланган.

Мазкур қўлланмада умумий ўрта таълим ташкилотлари ўқувчилари ўртасида фан олимпиадаларини ташкил этиш, ўтказиш ҳамда халқаро олимпиадалар иштирокчиларини саралаш ва ғолибларни рағбатлантириш тартиби соддароқ шаклда очиб берилган.

Қўлланма ваколатли давлат органлари ҳамда аҳоли учун фойдали ва манфаатли бўлади деб умид қиламиз.

УМУМИЙ ЎРТА ТАЪЛИМ ТАШКИЛОТЛАРИ
ЎҚУВЧИЛАРИ ЎРТАСИДА ФАН
ОЛИМПИАДАЛАРИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ,
ЎТКАЗИШ ҲАМДА ХАЛҚАРО ОЛИМПИАДАЛАР
ИШТИРОКЧИЛАРИНИ САРАЛАШ ВА
ҒОЛИБЛАРНИ РАҒБАТЛАНТИРИШ БЎЙИЧА
ҚОНУНЧИЛИК ҲУЖЖАТЛАРИ

Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги
Қонуни

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Иш
ҳақи, пенсиялар ва нафақалар миқдорини ошириш
тўғрисида” 2024 йил 12 августдаги ПФ-108-сон
Фармони

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар
Маҳкамасининг “Умумий ўрта таълим тўғрисидаги
низомни тасдиқлаш ҳақида” 2017 йил 15 мартдаги
140-сон қарори

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар
Маҳкамасининг “Иқтидорли ўқувчилар ўртасида
фан олимпиадаларини ўтказиш тизимини
такомиллаштириш ҳамда хорижий тилларни
ўқитиш бўйича энг яхши мактабни аниқлаш
tizimini жорий этиш тўғрисида” 2021 йил
9 сентябрдаги 562-сон қарори

АСОСИЙ ТУШУНЧАЛАР

асосий олимпиада — умумтаълим фанлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Мактабгача ва мактаб таълими вазирлиги (кейинги ўринларда — Вазирлик) томонидан мактаблар ўртасида республика миқёсида тизимли равишда ҳар йили ташкил этиладиган олимпиада;

қўшимча республика олимпиадалари — маҳаллий давлат ҳокимияти органлари, вазирлик ва идоралар, давлат ва нодавлат таълим ташкилотлари томонидан асосий олимпиадалардан ташқари, ўз ташаббуси билан ўтказиладиган олимпиадалар;

онлайн олимпиада — ўқувчиларнинг билимларини синовдан ўтказиш ва асосий олимпиадаларга тайёргарлик кўриш кўникмаларини шакллантиришга қаратилган ҳамда фақат ахборот технологиялари (компьютер, планшет, телефон ва бошқалар) орқали амалга ошириладиган олимпиадалар;

нуфузли халқаро олимпиадалар — Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Иқтидорли ёшларни аниқлаш ва юқори малакали кадрлар тайёрлашнинг узлуксиз тизимини ташкил этиш чоратадбирлари тўғрисида» 2019 йил 3 майдаги ПҚ-4306-сон қарорида белгиланган халқаро олимпиадалар;

минтақавий халқаро олимпиадалар — нуфузли халқаро олимпиадалар рўйхатига кирмайдиган, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланадиган рўйхатга киритилган ҳамда ғолибларининг мақоми асосий олимпиадаларнинг республика босқичи ғолибларига тенглаштирилган халқаро олимпиадалар;

олимпиадалар тақвими — ўқув йили давомида ўтказилиши режалаштирилган фан олимпиадаларининг режа-жадвали;

олимпиада ғолиблари — асосий олимпиада, қўшимча республика олимпиадаларида 1, 2, 3-ўринларни, халқаро олимпиадаларда олтин, кумуш ва бронза медалларини қўлга киритган ўқувчилар.

УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

Ўзбекистон Республикаси Таълим тўғрисида ги Қонунда белгиланган қоидаларга кўра:

✔ Умумий ўрта ва ўрта махсус таълим умумтаълим ўқув дастурларини, зарур билим, малака ҳамда кўникмаларни ўзлаштиришга қаратилган.

Умумий ўрта таълим (I — XI синфлар) босқичлари қуйидагилардан иборат:

бошланғич таълим (I — IV)

таълим олувчиларда умумий ўрта таълимни давом эттириш учун зарур бўлган саводхонлик, билим, малака ва кўникмалар асосларини шакллантиришга қаратилган.

таянч ўрта таълим (V - IX)

таълим олувчиларга билим, малака ва кўникмаларнинг зарурий ҳажмини беради, уларда мустақил фикрлаш ва таҳлил қилиш қобилиятини ривожлантиради.

ўрта таълим (X — XI)

таълим олувчилар томонидан зарур билим, малака ва кўникмалар ўзлаштирилишини, шунингдек таълимнинг кейинги тури танланишини ҳамда юқори малака талаб қилинмайдиган касблар эгалланишини таъминлайди.

✔ Умумий ўрта таълим ташкилотларида узлуксиз тарзда, мажбурий бўлган **ўн бир йил** давомида амалга оширилади.

✔ **Ўрта махсус таълим академик лицейларда тўққиз йиллик таянч ўрта таълим асосида** икки йил мобайнида амалга оширилади ва таълим олувчиларнинг интеллектуал қобилиятларининг жадал ривожланишини, шунингдек чуқур, табақалаштирилган, касб-хунарга ва шахсга йўналтирилган таълим олишини таъминлайди.

 Умумий ўрта таълим ташкилотларининг синфларида (гуруҳларида) таълим олувчилар сони **ўттиз беш нафардан ошмаслиги керак.**

Бу мухим

Ўқувчиларнинг **халқаро** ва **республика** олимпиадалари, танловлари, мусобақалари ҳамда бошқа кўрик-танловлардаги иштироки якуний давлат аттестацияси ва босқичли назорат муддатларига тўғри келиб қолган тақдирда, улар тегишли якуний давлат аттестацияси ва босқичли назоратлардан **озод этилади.**

Уларнинг билимларини якуний баҳолаш ва рейтингини аниқлаш йиллик баҳолар асосида амалга оширилади.

Умумий ўрта таълим ташкилотлари ўқувчилари ўртасида фан олимпиадаларини ташкил этиш, ўтказиш ҳамда халқаро олимпиадалар иштирокчиларини саралаш ва ғолибларни рағбатлантириш тартиби ўз ичига қуйидагиларни олади:

 фан олимпиадалари (асосий олимпиадалар, қўшимча республика олимпиадалари, онлайн олимпиадалар)ни ташкил этиш, ўтказиш ҳамда олимпиада ғолиблари ва уларнинг ўқитувчиларини рағбатлантириш тартиби;

 мақоми асосий олимпиадаларнинг республика босқичига тенглаштирилган минтақавий халқаро фан олимпиадалари рўйхати;

 халқаро ва минтақавий фан олимпиадаларига номзодларни саралаш, Ўзбекистон терма жамоасини шакллантириш, терма жамоа аъзоларини тайёрлаш учун жалб этилган маҳаллий ва хорижий тренерлар меҳнатига ҳақ тўлаш тартиби;

 фан олимпиадаларининг назорат материалларини тайёрлаш ҳамда назорат материалларини тайёрлаш учун жалб этилган мутахассислар ва экспертлар меҳнатига ҳақ тўлаш тартиби.

УМУМИЙ ЎРТА ТАЪЛИМ ТАШКИЛОТЛАРИ,
ЎҚУВЧИЛАРИ ЎРТАСИДА ФАН
ОЛИМПИАДАЛАРИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ,
ЎТКАЗИШ ҲАМДА ХАЛҚАРО ОЛИМПИАДАЛАР
ИШТИРОКЧИЛАРИНИ САРАЛАШ ВА
ҒОЛИБЛАРНИ РАҒБАТЛАНТИРИШ ТАРТИБИ

Олимпиадалар турлари

асосий олимпиада

қўшимча республика олимпиадалари

онлайн олимпиада

нуфузли халқаро олимпиадалар

минтақавий халқаро олимпиадалар

Ёдда тутинг

Ўқувчилар олимпиадаларда ўз хоҳишларига кўра, ихтиёрий равишда қатнашадилар.

Асосий олимпиадаларни ташкил этиш тартиби

Асосий олимпиадаларнинг тегишли босқичини ўтказиш бўйича комплекс чора-тадбирларни бажариш учун **Мактабгача ва мактаб таълими вазирлиги** (кейинги ўринларда – *Вазирлик*) ҳамда унинг **ҳудудий бўлинмалари ўз буйруқлари билан**

ташкилий қўмиталар,

ҳакамлар ҳайъатлари,

апелляция комиссиялари ташкил этадилар.

Ташкилий қўмитанинг вазифалари:

олимпиада ўтказиладиган жойни белгилаш ва тасдиқлаш;

ҳакамлар ҳайъати таркиби, апелляция комиссияси аъзолари, аудитория раҳбарлари рўйхатини шакллантириш;

 олимпиада назорат материалларининг махфийлигини, олимпиадани тегишли Низом талаблари асосида ўтказилишини таъминлаш;

 олимпиаданинг ташкил этилиши, ўтказилиши ва натижаларини оммавий ахборот воситаларида ёритиб бориш;

 барча олимпиада иштирокчилари ҳақидаги маълумотларни ахборот тизимига киритилишини мувофиқлаштириш;

 олимпиада натижалари ва ҳакамлар ҳайъати қарори асосида ғолибларни кейинги босқичда иштирок этиши бўйича тавсияни юқори турувчи ташкилий қўмитага тақдим этиш.

Мақтабларда ташкилий қўмитанинг вазифалари Педагогик кенгаш томонидан амалга оширилади.

Ҳакамлар ҳайъати:

 олимпиада жараёнида бериладиган назорат материалларини экспертизадан ўтказилади;

 олимпиада иштирокчилари томонидан бажарилган ишларни Вазирлик томонидан тасдиқланган баҳолаш мезонлари асосида ҳолисона текширади, баҳолайди ва ғолибларни аниқлайди;

 натижаларни олимпиада ўтказилган куни эълон қилади;

 ўтказилган олимпиада натижалари бўйича қарор қабул қилади ва уни ташкилий қўмитага тақдим этади.

Олимпиадаларнинг барча босқичларида ташкилий қўмита томонидан 3 кишидан 7 кишигача таркибда ҳакамлар ҳайъати тузилади.

Ҳакамлар ҳайъати аъзолари олимпиада ғолибларини ҳолисона аниқлашда ва назорат материалларининг махфийлигини таъминлашда шахсан жавобгар ҳисобланади.

Аудитория раҳбарлари:

 иштирокчиларга олимпиаданинг тартиб-қоидалари тўғрисида қисқача тушунтиради;

 олимпиада бошланиши ва тугаш вақтини эълон қилади ҳамда олимпиада жараёнини назорат қилади;

 фан олимпиадаси жараёнида ўрнатилган тартиб-қоидаларга амал қилмаган ўқувчиларни олимпиададан далолатнома тузиб четлаштиради;

 иштирокчиларнинг бажарган ишларини шифрлаб, текшириш учун ҳакамлар ҳайъатига топширади;

 ҳакамлар ҳайъати томонидан текширилган ишларни шифр бўйича рўйхатини тузади ва ташкилий қўмитага тақдим этади.

Ташкилий қўмита томонидан олимпиада бошланишидан олдин қуръа ташлаш йўли билан фан ўқитувчилари орасидан хоналарга аудитория раҳбари ва назоратчилари тайинланади.

Ёдда тутинг

Фан ўқитувчиси ўз мутахассислик йўналишида олимпиада ўтказилаётган аудиторияга раҳбар ёки назоратчи этиб тайинланишига йўл қўйилмайди.

Бу муҳим

! Олимпиада ўтказиладиган аудиториялар видеокузатув камералари билан жиҳозланади.

! Аудиторияда **телефон** ва турли **алоқа воситаларидан** фойдаланиш тақиқланади.

! **Кимё** ва **физика** фанларида калкулятордан ҳамда **математика** фанида циркуль ва чизғичдан фойдаланишга рухсат этилади.

! Оммавий ахборот воситалари вакилларига олимпиада жараёнига халақит қилмаган ҳолда кузатишларига рухсат берилади.

! Олимпиада ўтказилаётган жараёнда иштирокчиларнинг ўзаро гаплашиши, алоқа воситалари ва турли хил қўшимча манбалардан фойдаланиши тақиқланади.

Бундай ҳолатлар учун иштирокчи олимпиададан четлаштирилади, бажарган ишлари текширилмайди ва баҳоланмайди.

Апелляция комиссияси

 ҳакамлар ҳайъати таркибига кирмаган **уч нафаргача фан мутахассисларидан** иборат таркибда тузилади;

 олимпиада иштирокчиларининг апелляция аризалари олимпиада натижалари эълон қилинган куннинг ўзида қабул қилинади. Апелляция жараёнида ҳакамлар ҳайъати аъзолари, иштирокчи ва унинг фан ўқитувчиси иштирок этиши мумкин;

 Апелляцияга олимпиадалар иштирокчиларининг фақатгина ўзлари томонидан бажарилган ишларини қайта кўриб чиқиш бўйича натижа эълон қилингандан сўнг шу куннинг ўзида аризалар қабул қилинади;

 Ҳакамлар ҳайъати томонидан баҳоланган иштирокчининг бажарган ишида баҳолаш мезонларига мос келмаслик ҳолатлари аниқланганда апелляция комиссияси ҳакамлар ҳайъати қарорини бекор қилиш ёки уларга ўзгартиришлар киритиш ҳуқуқига эга;

 Апелляция комиссияси ҳакамлар ҳайъатига апелляция натижалари бўйича изоҳ бериб, олимпиада натижаларини ўзгартириши мумкин ва бунда ҳакамлар ҳайъати қарори қайта тасдиқланади.

Иқтидорли ўқувчилар захираси

Асосий олимпиадаларни ўтказиш тартиби

Асосий олимпиадалар 1-иловада келтирилган фанлардан **икки гуруҳга ажратилган ҳолда** ўтказилади.

Бунда, нуфузли халқаро олимпиадалар ташкил қилинадиган фанлар мос келувчи

✔ **биринчи гуруҳ (математика, физика, кимё, биология, информатика ва ахборот технологиялари фанлари);**

✔ **иккинчи гуруҳ (қолган фанлар)** деб белгиланади.

Асосий олимпиадалар мактабларнинг **9 — 11-синф**, академик лицейлар ва касб-ҳунар мактабларининг ўқувчилари ўртасида ўтказилади.

Асосий олимпиадалар **тўрт босқичда қуйидаги муддатларда ўтказилади:**

биринчи босқич

мактаб, академик лицей ва касб-ҳунар мактаблар миқёсида **сентябрь** ойида;

иккинчи босқич

туман (шаҳар) миқёсида **октябрь** ойида;

учинчи босқич

Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри миқёсида **ноябрь** ойида;

тўртинчи босқич

республика миқёсида барча фанлардан **апрель-май** ойларида;

умумтаълим мактабларининг **11-синф**, касб-ҳунар мактаблари, академик лицейларнинг **2-босқич** ўқувчилари иштирок этадилар.

Биринчи босқичда ҳар бир фан ва синф кесимида иштирокчилар орасидан баллар кетма-кетлигида **3 нафаргача ғолиб** аниқланади ва **мактаб педагогик кенгашининг (ёки нодавлат таълим ташкилоти раҳбарининг) қарори** билан иккинчи босқичда иштирок этиш учун тавсия этилади.

Иккинчи босқичда иштирок этиш учун тавсия этилган ўқувчилар ҳамда уларнинг ўқитувчилари ҳақидаги **маълумотлар ахборот тизимига жойлаштирилади.**

Биринчи босқични ўтказиш билан боғлиқ масалалар, назорат материалларининг махфийлигини, жараённинг адолатли ва шаффоф ўтказилишини таъминлашга **мактаб директори масъул** ҳисобланади.

Иккинчи босқич туман (шаҳар) мактабгача ва мактаб таълими бўлимлари томонидан биринчи босқичда ғолиб бўлган ўқувчилар ўртасида ўтказилади.

Академик лицей ҳамда Ихтисослаштирилган таълим муассасалари агентлиги тизимидаги мактабларнинг **биринчи босқич ғолиблари** иккинчи босқичда иштирок этмасдан **тўғридан-тўғри учинчи босқичда** иштирок этадилар.

Иккинчи босқичда ҳар бир фан ва синф кесимида иштирокчилар орасидан баллар кетма-кетлигида 3 нафаргача (1, 2, 3-ўринлар) ғолиб аниқланади ва ҳакамлар ҳайъати қарори асосида ташкилий қўмита томонидан учинчи босқичда иштирок этиш учун тавсия этилади.

Учинчи босқич Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри миқёсида ҳудудий мактабгача ва мактаб таълими бошқармалари томонидан ўтказилади.

Асосий олимпиадаларнинг **учинчи босқичида:**

иккинчи босқичда 1, 2, 3-ўринларни эгаллаган ўқувчилар;

академик лицейлар ҳамда Ихтисослаштирилган таълим муассасалари агентлиги тизимидаги мактаблар томонидан тавсия этилган 3 нафаргача ўқувчилар;

ўтган ўқув йилида асосий олимпиаданинг учинчи босқичида 1-ўринни эгаллаган ва ҳозирда мактаб, академик лицей ёки касб-ҳунар мактабларининг ўқувчилари ўтган ўқув йилида ғолибликни қўлга киритган фани бўйича иштирок этади.

↓

Учинчи босқичда ҳар бир фан ва синф кесимида иштирокчилар орасидан баллар кетма-кетлигида 3 нафар (1, 2, 3-ўринлар) ғолиблар аниқланади.

↓

Тўртинчи босқич республика миқёсида Вазирлик томонидан учинчи босқичда 1, 2, 3-ўринларни эгаллаган, умумтаълим мактабларининг 11-синф ўқувчилари ҳамда касб-ҳунар мактаблари ва академик лицейларнинг 2-босқич ўқувчилари ўртасида ўтказилади.

Тўртинчи босқич учун тест топшириқлари Билим ва малакаларни баҳолаш агентлиги, бошқа турдаги назорат материаллари ҳамда уларни баҳолаш мезонлари Вазирлик томонидан тайёрланади.

↓

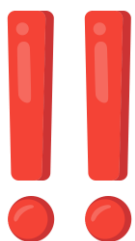
Тўртинчи босқичда ҳар бир фан йўналишида баллар кетма-кетлигида 1, 2, 3-ўринларни эгаллаган ўқувчилар ғолиб ҳисобланади.

Бу муҳим

Кўзи ожизлар махсус мактаб-интернатлари ўқувчилари ўртасида **она тили ва адабиёт, математика фанларидан** олимпиада **икки (вилоят ва республика) босқичда** ташкил қилинади ҳамда назорат материаллари Вазирлик томонидан ишлаб чиқилади.

Қўшимча республика олимпиадаларини ташкил этиш

- Ўзбекистон Республикаси Президенти ёки Вазирлар Маҳкамасининг ҳужжатлари ва топшириқлари;
- Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари ташаббуси;
- вазирлик ва идоралар ёки давлат ва нодавлат таълим ташкилотлари ташаббусига кўра ўтказилиши мумкин.

Ўқувчилар ўртасида умумтаълим фанлари бўйича ўтказиладиган қўшимча республика олимпиадалари **Вазирлик билан келишилади.**

Қўшимча республика олимпиадасини ўтказиш учун ташаббускор ташкилот томонидан Вазирликка ўтказилиши режалаштирилаётган олимпиада тўғрисида қуйидаги маълумотларни илова қилган ҳолда **мурожаат** юборади:

- 💡 олимпиаданинг мақсади;
- 💡 олимпиадани ўтказиш жойи ва вақти;
- 💡 олимпиада ўтказилиши режалаштирилаётган фанлар рўйхати;
- 💡 иштирокчилар учун қўйилган талаблар (синфи, ёши ва бошқалар);
- 💡 ғолиб ва совриндорлар учун белгиланган мукофот жамғармаси ҳамда қўшимча имтиёзлар.

Вазирлик мурожаатни келиб тушган вақтдан бошлаб **ўн кун мобайнида** кўриб чиқади ҳамда қўшимча республика олимпиадасини ўтказишга розилик бериш ёки рад қилиш бўйича асослангандирган жавоб беради.

Қуйидаги ҳолларда олимпиадани ўтказишга рад жавоби берилиши мумкин:

! олимпиадани ўтказишнинг мақсади амалдаги қонунчилик ҳужжатларида белгиланган таълим соҳасидаги асосий принципларга мос келмаса;

! олимпиадани ўтказиш жойи ва вақти иштирокчиларнинг ҳаёти ва соғлигига хавф туғдирса.

Онлайн олимпиадани ташкил этиш

Умумтаълим фанлари бўйича Вазирлик томонидан ўтказиладиган онлайн олимпиада мактабларнинг **4 — 11-синф** ўқувчилари ўртасида ўқувчиларнинг билимларини синовдан ўтказиш, асосий олимпиадаларга тайёргарлик кўриш кўникмаларини шакллантириш мақсадида ўтказилади.

✓ Онлайн олимпиадани ўтказиш тартиби, муддатлари ва шартлари тўғрисидаги маълумотлар онлайн олимпиада бошланишидан **икки ҳафта олдин** Вазирликнинг расмий веб-сайтларида жойлаштирилади.

✓ Онлайн олимпиадада рўйхатдан ўтиш, иштирок этиш ва натижаларини аниқлаш ахборот тизими орқали амалга оширилади ва техник таъминоти Вазирлик томонидан амалга оширилади.

Ёдда тутинг

Вазирлик томонидан ташкил қилинадиган онлайн олимпиадалар натижалари таълим муассасаси, ўқувчилар ва уларнинг ўқитувчиларини **рағбатлантиришга асос бўлмайди**.

Нодавлат ташкилотлар томонидан ташкил этиладиган онлайн олимпиадаларини ўтказиш тартиби, ғолиблар ва уларнинг ўқитувчилари ёки таълим муассасаларини рағбатлантириш масалалари **ташкилотчилар томонидан белгиланади**.

Нуфузли халқаро олимпиадаларда иштирок этувчи терма жамоага номзодларни саралаш тартиби

Нуфузли халқаро олимпиадаларда иштирок этувчи терма жамоага номзодларни саралаш (*кейинги ўринларда — саралаш*) биринчи гуруҳ фанлардан (**математика, физика, кимё, биология информатика ва ахборот технологиялари**) уч босқичда ўтказилади.

Ёдда тутинг

Саралашнинг барча босқичларида иштирокчиларга синфидан қатъи назар, ҳар бир фан йўналишида **бир хил назорат материаллари** тақдим этилади ва натижалар ҳам синфларга ажратилмаган ҳолда эълон қилинади.

Саралашнинг биринчи босқичига қуйидаги тоифадаги ўқувчилар жалб қилинади:

 тегишли ўқув йилида ўтказилган асосий олимпиадаларнинг **учинчи (вилоят) босқичида** фанлар бўйича синфлар кесимида, баллар кетма-кетлигида **1 — 5-ўринларни эгаллаган 9 — 11-синф** ўқувчилари;

 минтақавий халқаро олимпиадаларда ўтган ва жорий ўқув йили давомида **ғолибликни** қўлга киритган ўқувчилар;

 Ихтисослаштирилган таълим муассасалари агентлиги томонидан тавсия қилинган ўқувчилар (*ҳар бир фандан 5 нафаргача*);

 ўтган ўқув йилида нуфузли халқаро олимпиадаларда иштирок этган, ҳозирда умумтаълим мактабларида, академик лицей ва касб-ҳунар мактабларида таҳсил олаётган ўқувчилар.

Саралашнинг биринчи босқичи Вазирлик томонидан **ноябрь ойида** ташкил қилинади ва иккинчи босқичга Республика миқёсида ҳар бир фан бўйича энг юқори балларни қўлга киритган дастлабки **25 нафар иштирокчилар** саралаб олинади.

Саралашнинг **иккинчи босқичи** доирасида ўтказилган синовлар натижалари бўйича баллар кетма-кетлигида энг юқори

натижага эришган ўқувчилар учинчи босқичда иштирок этиш ҳуқуқини қўлга киритади:

биология фанидан	12 нафар;
кимё фанидан	12 нафар;
информатика ва ахборот технологиялари фанидан	12 нафар;
физика фанидан	15 нафар;
математика фанидан	18 нафар

💡 Вазирлик томонидан саралашнинг иккинчи босқич натижаларига кўра саралаб олинган ўқувчилар учун тажрибали ўқитувчилар, олий таълим муассасалари профессор-ўқитувчилари ва хорижий мутахассислар, шунингдек, халқаро танлов ва олимпиадалар совриндорлари бўлган тренерлар иштирокида **маҳорат дарслари, кучайтирилган ўқув машғулоти** ташкил этилади.

💡 Ташкил этиладиган ўқув машғулоти давомида ўтказиладиган **учинчи босқич синов натижаларига кўра** ҳар бир фан йўналишида энг юқори балларни қўлга киритган ўқувчилардан нуфузли халқаро олимпиадаларда белгиланган квоталар асосида **Ўзбекистон терма жамоаси таркиби шакллантирилади.**

Олимпиада ғолиблари ҳамда уларнинг ўқитувчиларини тақдирлаш ва рағбатлантириш

Асосий олимпиаданинг **учинчи босқичида** ғолиб бўлган ҳар бир ўқувчига қуйидаги миқдорда пул мукофотлари берилади:

1-ўрин	БҲМнинг 6 баравари;
2-ўрин	БҲМнинг 4 баравари;
3-ўрин	БҲМнинг 3 баравари.

Асосий олимпиаданинг **тўртинчи босқичида** ғолиб бўлган ҳар бир ўқувчига қуйидаги миқдорда пул мукофотлари берилади:

1-ўрин	БҲМнинг 12 баравари;
2-ўрин	БҲМнинг 8 баравари;
3-ўрин	БҲМнинг 6 баравари.

Эслатма:

2024 йил 1 октябрдан базавий ҳисоблаш миқдори — 375 000 сўм этиб белгиланди.

Ҳуқуқий асос: Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Иш ҳақи, пенсиялар ва нафақалар миқдорини ошириш тўғрисида” 2024 йил 12 августдаги ПФ-108-сон Фармони.

Бу муҳим

Асосий олимпиаданинг **тўртинчи босқичида 1, 2, 3-ўринларни эгаллаган ўқувчиларга** ихтисослик фани бўйича давлат олий таълим муассасаларига кириш имтиҳонларида **максимал балл олиш ҳуқуқини берувчи ва уч йил муддат давомида амал қилувчи электрон сертификатлар** Вазирлик томонидан берилади ва унинг алоҳида электрон реестри юритилади.

Информатика ва ахборот технологиялари фани бўйича мазкур сертификатни олган ўқувчиларга ихтисослик фан сифатида **математика фанидан** давлат олий таълим муассасаларига кириш имтиҳонларида **максимал балл олиш ҳуқуқи берилади.**

Таълим муассасаларида ўқитувчи бўлиб фаолият юритаётган

 нуфузли халқаро олимпиадалар ғолиблари лавозим маошига ҳар ой **150 фоиз**;

 асосий олимпиадалар республика босқичи ғолиблари лавозим маошига ҳар ой **100 фоиз** миқдорида устама ҳақи тўланади.

Ёдда тутинг

- ❖ устамалар нуфузли халқаро олимпиадалар ва асосий олимпиадалар ўтказиладиган фанлар бўйича айнан ғолибликни қўлга киритган фанидан дарс бераётган олимпиада ғолибига берилади;
- ❖ таълим муассасаларида ўқитувчи бўлиб фаолият юритаётган нуфузли халқаро олимпиадалар ва асосий олимпиадалар республика босқичи ғолиблари томонидан ғолибликни тасдиқловчи ҳужжат ёки сертификат тақдим қилинади.

ИЛОВАЛАР

1-илова

Синфлар кесимида асосий олимпиада ўтказиладиган фанлар РЎЙХАТИ

Т/р	I. Биринчи гуруҳ фанлар	Синфлар		
		9	10	11
1.	Математика	+	+	+
2.	Физика	+	+	+
3.	Кимё	+	+	+
4.	Биология	+	+	+
5.	Информатика ва ахборот технологиялари	+	+	+
	II. Иккинчи гуруҳ фанлар			
6.	Она тили ва адабиёт	+	+	+
7.	Ўзбек тили (бошқа тилларда таҳсил оладиганлар учун)	+	+	+
8.	Қорақалпоқ тили ва адабиёти	+	+	+
9.	Рус тили ва адабиёти	+	+	+
10.	Инглиз тили	+	+	+
11.	Немис тили	+	+	+
12.	Француз тили	+	+	+
13.	Тоҷик тили	+	+	+
14.	Қозоқ тили	+	+	+
15.	Тарих	+	+	+
16.	География	+	+	+
	III. Махсус мактаб-интернат ўқувчилари учун фан олимпиадаси ўтказиладиган фанлар рўйхати			
17.	Она тили ва адабиёт	+	+	+
18.	Математика	+	+	+

**Мақоми асосий олимпиадаларнинг республика босқичига
тенглаштирилган минтақавий халқаро фан олимпиадалари**

РЎЙХАТИ

T/p	Олимпиадалар номи	Инглиз тилида номланиши
1.	Халқаро Жаутиков олимпиадаси (математика, физика, информатика ва ахборот технологиялари фанлари бўйича)	International Zhautykov Olympiad (IZho)
2.	Кавказ математика олимпиадаси	Caucasus Mathematic Olympiad (CMO)
3	Халқаро Менделеев олимпиадаси (кимё фани бўйича)	International Mendeleev Olympiad in Chemistry
4.	Осиё физика олимпиадаси	Asian Physics Olympiad (APhO)
5.	Осиё-Тинч океани минтақаси информатика олимпиадаси	Asian-Pacific Informatics Olympiad (APIO)
6.	Европа физика олимпиадаси	European Physics Olympiad (EuPhO)
7.	Халқаро география олимпиадаси	International Geographical Olympiad (IGeo)
8.	Халқаро математика мусобақаси	International Mathematical Competition (IMC)
9.	Халқаро иқтисод олимпиадаси	International Economics Olympiad (IEO)
10.	Халқаро лингвистика олимпиадаси	International Linguistics Olympiad
11.	Халқаро немис тили олимпиадаси	International German Olympics (IDO)
12.	Халқаро француз тили олимпиадаси	International French Language Olympiad (IFLO)
13.	Халқаро астрономия олимпиадаси	The International Astronomy Olympiad (IAO)
14.	Халқаро ёшлар табиий фанлар олимпиадаси	International Junior Science Olympiad (IJSO)
15.	Аҳмад ал-Фарғоний номидаги Халқаро физика олимпиадаси	International Al-Farghani Olympiad in Physics
16.	Абу Райҳон Беруний номидаги Халқаро кимё олимпиадаси	International Al-Biruni Olympiad in Chemistry
17.	Абу Али Ибн Сино номидаги Халқаро биология олимпиадаси	International Avicenna Olympiad in Biology